

Čís. 8040.

Zajištění zaopatřovacích požitků podle § 3 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n., a podle vládního nařízení ze dne 8. února 1923, čís. 29 sb. z. a n., nelze se domáhati pořadem práva, nýbrž toliko pořadem správním.

(Rozh. ze dne 11. května 1928, R I 301/28.)

Žalobci domáhali se na žalované zajištění zaopatřovacích požitků podle § 3 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n. a podle vládního nařízení ze dne 8. února 1923, čís. 29 sb. z. a n. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud zamítl usnesením odvolání, podané z důvodu zmatečnosti podle § 477 čís. 6 c. ř. s. Důvody: Zmatečnost podle § 477 čís. 6 c. ř. s. vytýká žalovaná strana, dovozujíc, že nárok na zajištění pensí, jež žalobci požívají, zvláště k tomu účelu zřízenými fondy a dotacemi fondů samostatně účetně vykazovaných a na fond zřízený podle zákona ze dne 8. března 1923, čís. 29 sb. z. a n. převeditelných nenáleží na pořad práva. Žalované straně nelze přisvědčiti. Dovozuje nepřípustnost pořadu práva pro uplatňovaný nárok z § 21 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n., § 73 zák. náhradového ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n., § 15 zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. a z § 28 vl. nař. ze dne 8. února 1923, čís. 29 sb. z. a n. opakem, ježto tato zákonná ustanovení neřeší otázku uplatňování nároků na zajištění pensí. Žádný zákon neobsahuje výslovného ustanovení o tom, jakými prostředky a u kterých úřadů jest onen nárok uplatniti; sluší tedy uvažovati, zda příslušnost soudu k rozhodnutí sporu dovoditi lze z ustanovení § 1 zákona ze dne 1. srpna 1895, čís. 111 ř. zák. (jurisdikční normy), který stanoví, že soudní moc v občanských právních věcech, pokud zvláštními zákony nejsou přikázány jiným úřadům nebo orgánům, — toho, jak již řečeno ve příčině žalobního nároku není, — vykonává se soudy. Podle tohoto ustanovení jest tedy otázka příslušnosti závislou od zodpovězení otázky, zda uplatňovaný nárok jest nárokem soukromoprávním čili nic. A k této otázce sluší přisvědčiti. O zajištění pensijních nároků osob zaměstnaných na velkém majetku pozemkovém obsahuje ze zákonů o pozemkové reformě nejprve ustanovení zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n., který v § 3 ustanovil, že další povinnosti osob hospodařících na zabraném majetku jest dostatečně zajistiti pensijní a jiné zaopatřovací požitky ať činných ať pensionovaných zaměstnanců i dary z milosti pravidelně poskytované zvláště zřízenými fondy samostatně účetně vykazovanými. Z tohoto ustanovení nelze však dovoditi ještě soukromoprávní nárok jednotlivých zaměstnanců na zajištění, neboť ze souvislosti § 3 s předchozími §§ 1 a 2 cit. zák. jde, že se v § 3 mluví o povinnosti jen hledíc k řádnému hospodaření na zabraném majetku pozemkovém, k němuž zákon zavazuje všeobecně a v § 3 výslovně zvláště prohlašuje po-

žadavek zjištění. Z ustanovení toho nelze odvozovati soukromoprávní obligační poměr mezi zaměstnancem a vlastníkem zabraného statku; jest to jen ustanovení pro poměr osob na zabraném majetku pozemkovém hospodařících k pozemkovému úřadu. Další ustanovení obsahuje ustanovení § 74 zákona náhradového ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n., který ustanovoval, že pense a dary z milosti podle stavu ze dne 4. března 1919 jsou osoby, jež je poskytovaly, povinny dále platiti, zajistiti a zlepšovati hledíc k ustanovení §§ 3 a 21 zák. ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n., tedy opět ustanovení jen pro poměr k pozemkovému úřadu, jakž plyne z odvolání se na zákon ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n. Zákonem ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. upraven byl soukromoprávní obligační poměr zaměstnanců na zabraném majetku se zaměstnavateli ve příčině nároku na vyplácení pense nebo darů z milosti, neboť zákon ten stanoví výslovně nárok zaměstnancův a povinnost zaměstnavatelovu navzájem a odkazuje uplatňování nároku na pensí před soudy, vesměs znaky nároků soukromoprávních. Než zákon tento nemá ustanovení o nároku na zajištění. Zákon ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n. však stanoví nové znění prvního odstavce § 74 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. v ten smysl, že vlastníci (uživatelé) zabraného majetku jsou povinni na svůj náklad zajistiti pense nebo dary ve prospěch osob jich používajících, založil však již nárok zaměstnancův na zajištění pensí z milosti oproti zaměstnavateli, tedy nárok soukromoprávní na zajištění. Že jde tuto o nárok soukromoprávní, plyne z úvahy, že zákonem tím nebyl teprve obligační soukromoprávní poměr mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem vůbec založen, nýbrž jen obligační poměr již existující upraven rozšířením oprávnění zaměstnancových. Když však jde o poměr soukromoprávní, jest pořad práva přípustný podle § 1 j. n.

N e j v y š š í s o u d změnil napadené usnesení v ten rozum, že zrušil rozsudek prvního soudu pro zmatečnost a odmítl žalobu.

D ů v o d y:

Žalobci domáhají se na žalované zajištění svých zaopatřovacích požitků podle § 3 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n. a podle vládního nařízení ze dne 8. února 1923, čís. 29 sb. z. a n. Rozsudkem prvního soudu, vydaným pro zmeškání, bylo žalobě vyhověno a odvolání žalované podané z důvodu zmatečnosti podle § 477 čís. 6 c. ř. s., ježto věc nepatří na pořad práva, bylo napadeným usnesením odvolacího soudu zamítnuto. Leč neprávem. Ustanovení zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n. a rovněž i ustanovení vládního nařízení ze dne 8. února 1923, čís. 29 sb. z. a n., o něž žalobci svůj nárok opírají a jež se týkají zajištění zaopatřovacích požitků zaměstnanců na zabraném pozemkovém majetku, jsou povahy veřejnoprávní a veřejnoprávní povahy jako sociální opatření jest i povinnost k zajištění zaopatřovacích požitků zaměstnanců uložená § 3 zákona čís. 118 z r. 1920 osobám na velkém pozemkovém majetku hospodařícím a stanovená pro vlastníky za-

braného majetku v § 74 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. ve znění novely ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n. (zákon náhradový). Veřejnoprávní povahu této povinnosti dosvědčuje zřejmě to, že podle § 21 zákona čís. 118 z r. 1920, pokud se týče podle § 7 zákona ze dne 11. června 1919, čís. 330 sb. z. a n. dohlížení na splnění řečené povinnosti náleží Státnímu pozemkovému úřadu a že vymáhati příspěvky k fondu pro zaopatření zaměstnanců velkostatků, zřízenému k zabezpečení starobních a invalidních požitků zaměstnanců na zabraném majetku, přísluší Všeobecnému pensijnímu ústavu neb úřadu státnímu správou fondu pověřenému (§ 73 (9) náhradového zákona). Protože tedy jde o povinnost veřejnoprávní a nikoli podle práva soukromého, nelze se jejího splnění domáhati pořadem práva (§ 1 j. n.). Jest mylným názor odvolacího soudu, že ustanovením § 74 (1) zákona náhradového o povinnosti vlastníků (požívatelů) zabraného pozemkového majetku zajistiti na svůj náklad poskytované pense a dary z milosti ve prospěch požívatelů pensí a darů z milosti, byl pro tyto oprávněné založen soukromoprávní nárok na ono zajištění. K podstatě zmíněných zaopatřovacích požitků jejich zajištění nenáleží, z ní nárok na ně neplyne, o nárok ze smlouvy nejde a proto případný nárok na zajištění podle § 74 náhradového zákona nárokem soukromoprávním, uplatnitelným pořadem práva není. Jako veřejnoprávní může povinnost k zajištění zaopatřovacích požitků uložená zákonem čís. 118 z r. 1920, pokud se týče zákonem náhradovým a dotyčnými nařízeními býti uplatňována toliko příslušným pořadem správním. Oprávněnému rekursu žalované do usnesení odvolacího soudu bylo tedy vyhověti a podle §§ 477 čís. 6 a 478 c. ř. s. se usnésti, jak se stalo.

Čís. 8041.

Schválil-li Státní pozemkový úřad příklep nemovitosti stížené zákazem podle zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům, výslovně jen ohledně určitého vydražitele, vyžaduje se k povolení opětné dražby, ježto vydražitel nesplnil dražební podmínky, povolení všeobecné.

(Rozh. ze dne 11. května 1928, R I 320/28.)

Při dražbě nemovitosti, stížené zákazem zcizení podle § 23 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., schválil Státní pozemkový úřad příklep vydražitele Martě J-ové. Ježto Marta J-ová nesložila nejvyšší podání, žádal jeden z vymáhajících věřitelů o opětnou dražbu, již soud první stolice povolil, kdežto rekursní soud žádost zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Svolení Státního pozemkového úřadu zní výslovně jen na jméno Marty J-ové jakožto vydražitelky. Má-li tedy povolena býti opětná